

לילית

הייתה לי אחות, לילית שמה, שנדרסה, פשוטו כמשמעו, על ידי אוטובוס קו 7 בבקעה אשר בירושלים לפני שנים רבות. יש לי אחות יקרה שחיה כאן אתנו, ושמה לילית, ולפני שתרימו גבה או שתיים, אז כן, היא נולדה 12 חודשים אחרי מותה של לילית "הראשונה", וקרובה על שמה באופן מילולי מלא, וכפי שניתן להבין, הן לא הכירו אחת את השניה כלל.

לילית שנותרה לעד בת שמונה, מלווה אותי בכל נקודה במרחב ובזמן. היא קיימת תמיד. אחות שקטנה ממני ב-3 שנים, ברוכת כישרון מוזיקאלי, שירה, ציור ודמיון. נסתפק בכך שהסתלקותה הטראומטית צלק בי פצעים עמוקים, ואי וודאות נוספת על אי הודאות והשרירותיות שבלאו הכי שלטו בי בילדותי. הסתלקותה השרתה בי ספק עמוק שכרסם בקרסולי הרגליים וערער את היכולת, וגרוע מכך- ערער את ההנעה ללכת בדרך בכלל.

החסד האמתי שהעניקה לי, היה שנים רבות לאחר מכן, אולי רבות מדי, לולא ההבנה שהכל נעשה בזמן הנכון. יום אחד הגיעה, ומאז באה אלי מספר פעמים. לפני שתרימו גבה, כן, היא באה, והייתה עמי, במובן המוחשי והפיזי ביותר של המילה "הייתה" או "באה". פעם באה כילדה, ופעם כאשר בוגרת, וחווינו את היחד ללא קול. בכך העניקה לי משמעות מיוחדת לקיום, ולא רק כצורך ההכרחי להישרדות, כברירת המחדל. היא הגיחה מים ערפלי

אלזמני, ויחד היינו במרחב שאיננו מקום ולא זמן, ומסרה לי בפשטות: די, תרפה, הלאה. תמיד הייתי מסויג מסנטימנטליות ודבקות בעבר, שממלא בגעגוע, כאב, אשם ו-"לו היה/ הייתי/היו", אך תוכלו להבין מדוע לא אשכח לעולם את החוויה המתקנת שהעניקה לי, בחוויה אל-חושית עוצמתית, שאין מקום וגם לא רצון לשחזרה, כי היא הגיעה לצורך ריפוי, תיקון של ממש ולא למילוי פנטזיות מכזבות. משהכל בא על מקומו, והחלק העיקרי של השברים חזרו למקומם, והתאחו, גם הלב חזר למקומו הטבעי ולשאיפות הטבעיות המבטאות את הטוב ולא את הרדיפה אחר פיצוי על סחך שלעולם לא יתגשם.

זיכרון לפני שנים עלול לתעתע, ומה שנחווה, מזדהם עם הלכות הזמן ורצונות שלא מן העניין. חווית המפגש עם אחותי, כשאני מגיע מהעבר הזה, והיא מהעבר השני, צלולה יחסית: מרחב מצומצם, מעין גן ירוק מלא פריחה. לילית באה אלי, והנה היא ילדה, ויחד אנו משחקים בשומקום בו אור רך של בינערביים עם זרועות שלוחות של חיבוק, הכלה ואהבה. אהבה שלא זכינו, לא היא ולא אני כילד, אלא באופן מאד חלקי ומקוטע. והנה זכינו. גם פרפר זהוב-חום היה שם, שכנראה אמור היה לסמל דבר מה, או נקלע למקום של פיוס והשלמה, ואף שמח שמחה שלמה על ההזדמנות המיוחדת שנקרתה בדרכנו. לפרפר מקום מיוחד בילדותי, שכן נהגתי לרדוף ולתפוס אותם לאוסף של פרפרי יום

בהרי יהודה בדרום ירושלים של אז, שהיו עדיין ללא כבישים, מחלפים ובטון. כילד נהגתי לצוד ולחנוט אותם בקופסת זכוכית בעידוד של אבי, אך לשם כך פצעתי והכאבתי ליצורים קטנים, והרגתי אותם, ועל זה אני מצר כיום מאד, גם אם אני יודע שאת הנעשה אין להשיב וכיוצא מאלה דברים.

לילית, אחותי הקטנה בת השמונה לנצח, באה אלי, וזה היה כל כך טבעי ואמתי ונכון, ששכחתי לגמרי שהיא איננה בכלל. אני והיא, חייכנית עם עיניים נבונות (שניתן להבחין בהן היטב, במבט שקפא בתמונה לפני שנים רבות), שוהים בהוויה של נצח, ואין שום פגם, כי הרי לזמן אין כל אחיזה במקומות מופלאים שכאלה. ובדיעבד היה זה הדהוד תחושת נשגבות, יופי, שלווה ונינוחות המושרית על הכל. נצח.

והנה, פרפר נעמד על שתי כפות ידיה שהושיטה לפנים, מגישה לי, קח. מעין מתנה, יופי של חסד בדמות פרפר. אופפים אותנו קלות הרפרוף והשמחה ללא כבלי הזמן, ללא כל זיכרון שהיה, מעין הווה מתמשך, נצחי, מתת של חסד שלא ניתן לתיאור.

כנראה התיקון לא היה שלם, כי הנה, שבה לילית כאשה צעירה. שער ארוך, שמלה כהה אדומה-סגולה ארוכה. אשה לא מוכרת לי לולא ידעתי ידיעה מלאה שזו היא, אחותי שאמורה הייתה להיות כך, לולא...

"די, תרפה" לוחשת ללא מילים הוויה מוארת באור לא מכאן וללא זמן, רק כדי לומר שהילדה איננה עוד. התחבקנו באהבה, בשקט, מעין פיצוי על חיבוק אהבה שלא זכינו כילדים מאלה שאפשר היה לצפות שיעניקו לנו זאת. הגענו לגן קסום, אני מן העבר הזה והיא מן העבר השני. די, תרפה.

מאז השתדלתי מאד להרפות. להרפות מהאשם על שיקלתי להיות טוב יותר אליה, והנה היא איננה, ועל כך שפחות מחודש אחר מותה הלכתי, ילד אבוד ברחובות ירושלים, בין ההמון המחפש שמחה בערב חג העצמאות. הקירות, האנשים, הכל נועצים בי עיניים כיצד אני מעז לצאת עם חוגגים. לילית, אחותי הקטנה בת השמונה לנצח, העניקה לי את ההבנה של הווית הקיום והסתלקותה מכאן. העניקה לי חסד בעצם התממשות לדמות שאיפשרה לחבק. בכך העניקה חסד התעלות לכדי השלמה, הצצה אל המעבר שללא מרחב וזמן, רק כדי לחוש את הפעימות האקראיות והזמניות החולפות כצל עובר. רק כדי לעצב את זרם הזמן כך, שישכיל בעבורנו להותיר את נותר מכל אלה, מעין ברירת המוץ מן הבר. מה באמת שלנו, מה להרפות ולתת לזרם לגרוף הלאה, מה לזנוח בהשלמה גמורה מתוך שוויון נפש. חסד שמראה שאפשר להתעלות גם מעל עוולות הנובעות משרירותיות העולם, המקרה, ולעמעם ולהפוך לפחות מכאיב וחשוב, זיכרון על אנשים שבקשו ועשו רע. ולצד כל אלה - לדעת להתעלות מעל, ממה שהיה, מהאשם שאנו מאמצים בחדודה גדולה מדי, כביטוי לחוסר האונים וחוסר השליטה על העולם. הרי העולם נוהג כמנהגו, שלעתים נראה שהוא אינו הוגן כלפינו, כמו גם אנשים, שלעתים אכן אינם הוגנים ופוגעניים כלפינו. חסד המפיח רוח במשמעות שממלאת: תניח, תרפה. הלאה.

אחות, שאיננה עמי, אך עצם קיומה הקצר כל כך על האדמה כאן, מלמד אותי ועוזר לי הרבה בדרך.